

TV 2 hjalp neppe noen tannlege

I desember i fjor hadde programposten «TV 2 hjelper deg» et innslag som forteller om til dels svært varierende behandlingsforslag og priser hos tre Oslotannleger. En professor fra Oslofakultetet ble også konsultert for å gi sin vurdering av behandlingsforslagene til seerne. Hans uttalelser i programmet har vakt negative reaksjoner, og han ble også innklaget til NTFs etiske råd. I mars innkalte Oslo tannlegeselskap til møte om saken. Det ble fullt hus.

Løpet av et knappe tre minutters innslag følger vi TV 2-reporteren til tre ulike tannleger, uten at tannlegene blir gjort oppmerksom på at det er en journalist på jobb de har i stolen. Kamera og mikrofon er altså ikke med i de tre konsultasjonene, men seerne får gjengitt behandlingsforslagene, i omfang og pris. Ved Institutt for klinisk odontologi er kamera med, og det er fra denne seansen mesteparten av det endelige innslaget er hentet.

Professor Morten Rykke i «TV 2 hjelper deg» 1. desember 2004. Bildet er hentet fra TV 2s sending.

Det som kommer frem i TV 2-innslaget er at to av de tre tannlegene, som jobber ved Colosseumklinikken og Galleri Oslo Klinikken, har presentert noenlunde like forslag til behandling, til omtrent samme pris, mens den siste tannlegen, som arbeider ved Byporten Tannlegesenter, har levert et mye mer omfattende behandlingsforslag til en langt høyere pris.

Rollen til Institutt for klinisk odontologi

Når TV 2 henvender seg til Institutt for klinisk odontologi, blir de bedt om å lage et eget behandlingsforslag, og å kommentere de behandlingsforslag TV 2-journalisten har innhentet hos de tre andre tannlegene. Oppgaven blir av instituttledelsen gitt til professor i kariologi, Morten Rykke.

I sendingen omtaler han de to førstnevnte behandlingsforslagene som greie, mens han sier at det siste provoserer kraftig. – Det som her er anbefalt er altfor omfattende. Når det så klart ikke ligger faglige vurderinger til grunn, er det nærliggende å tro at dette skyldes økonomiske motiver, sier Rykke, og legger til, som et råd til alle som er på jakt etter en tannlege: – Styr unna Gule sider. Der er det markedskreftene som rå. Ring heller venner eller kjente og spør om de har en tannlege å anbefale.

Burde vært mer nyansert

Byporten Tannlegesenter, Bergen Tannlegeforening og Sør-Trøndelag Tannlegeforening har etter TV 2s sending henvendt seg til NTFs råd for tann-

legetikk, idet det blant annet påpekes at Rykke ikke har tatt kontakt med de gjeldende tannleger før han uttaler seg. Det vises til paragraf 17 i det etiske regelverket, som omhandler tannlegenes forhold til kolleger, der det heter at: Før en tannlege omgjør/fullfører, eller uttaler seg om en tidligere behandling, skal – om mulig – tannlegen kontakte angjeldende kollega.

På dette punktet konkluderer Rådet, selv om det her dreier seg om en person som er konsultert som sakkyndig og det bare dreier seg om behandlingsforslag, med at tannlege Rykke burde tatt kon-

takt med de tannleger som hadde utarbeidet behandlingsforslagene før han karakteriserte disse. Rådet synes også at Rykke burde gitt uttalelsen en mer nyansert form når det gjaldt hans

syn på bakgrunnen for det dyreste behandlingsforslaget.

Oslo Tannlegeselskap belyser saken

Da Oslo Tannlegeselskap inviterte til møtet om denne saken 1. mars fikk både Byporten Tannlegesenter og Institutt for klinisk odontologi komme til orde i lange baner, før debatten ble sluppet løs i en fullsatt sal på hotell Plaza.

Praksiseier og tannlege Elizabeth Günther fortalte innledningsvis blant annet om de problemer og den skyldfølelse som den angjeldende tannlege fra Byporten Tannlegesenter har slitt med etter innslaget på TV 2. Günther fortalte også at tannlegen ved Byporten hadde lagt frem flere alternative behandlingsforslag, men at TV 2 hadde valgt å presentere bare det mest omfattende. Videre mente Günther å kunne slå fast at journalisten har presentert seg på ulik måte hos de forskjellige tannlegene, og at han har sagt til Byporttann-

Instituttets rett og plikt til å uttale seg i faglige spørsmål er udiskutabel.

legen at det vil gå mange år før han kommer til å gå til tannlegen igjen, noe han ikke skal ha sagt til de to andre tannlegene. Dette blir sterkt tilbakevist av TV 2s Svein-Arne Selvik, redaktør av «TV 2 hjelper deg», og reporter i dette innslaget. Han var ikke tilstede ved møtet i OTS, men sier i telefonsamtale med Tidende at han la stor vekt på å si nøyaktig det samme til alle de tre tannlegene. TV 2-reporteren sier også at for å unngå at enkelttannleger skulle bli hengt ut, ble det valgt store klinikker slik at ingen enkelttannlege skulle kunne bli identifisert av publikum.

Morten Rykke la på sin side vekt på sin rolle som representant for Institutt for klinisk odontologi. Slik vi forsto Rykke, mener han at instituttet som sådan ikke er medlem av NTF, og at han som representant for institusjonen dermed ikke skal behøve å følge NTFs etiske regler når han uttaler seg som sakkyndig. Han forklarte videre at grunnlaget for hans uttalelser var det store spriket mellom de to behandlingsforslagene på den ene siden, og det langt mer omfattende behandlingsforlaget på den andre siden. Rykke fortalte at det han hadde reagert mest på, var at det av den ene tannlegen var registrert kariesangrep hvor det ikke fantes slike, mens tannlegen ikke hadde påvist kariesangrep der de faktisk var.

I debatten som fulgte ble det ikke stilt spørsmål ved professorens uttalelser på eget fagfelt, hvor Institutt for klinisk odontologi naturligvis både kan og skal uttale seg på fritt og uavhengig grunnlag. Spørsmålet er om professoren gikk ut over sitt kompetanseområde da han uttalte seg om tannlegens angivelig økonomisk motiverte behandlingsforslag, og om hvor publikum bør gå for å finne sin tannlege. Professor Morten Rykke benyttet dessverre ikke anledningen til

å mene noe om dette selv under debatten i OTS. En nærmere diskusjon av denne siden ville kanskje gjort hele saken enklere, idet instituttets rett og plikt til å uttale seg om det viktigste i denne saken er udiskutabel.

Hvem får hjelp?

Denne saken har mange sider. En ting er det som har fått mest oppmerksomhet i ettertid: nemlig hvor langt en

odontologiprofessor kan gå i sine uttalelser, når en journalist spør på vegne at det store publikum, forbrukerne. En helt annen ting er medienes arbeidsmåte og innflytelse.

Noe som varierer mye fra medium til medium, og fra redaksjon til redaksjon. Variasjoner som mye og ofte avhenger av mediets finansieringsform. Dette er et omfattende fagfelt i seg selv, som har sine egne institutter ved universitetene. Og det forventes ikke at en odontologiprofessor skal kunne dette feltet like godt som sitt eget. Vi kan heller ikke komme med utredninger her, men bare nevne at det ikke mangler eksempler på folk som er blitt lokket til uttalelser de senere har angret bittert. Morten Rykke hadde besøk av TV 2 en hel arbeidsdag.

Det ble sikkert gjort mange opptak, som TV 2 til slutt har redusert til knappe tre minutter. For den som blir filmet og intervjuet er det nesten ikke mulig å se for seg hvordan sluttresultatet blir.

Det man også kan spørre seg om når det gjelder «TV 2 hjelper deg» og tilsvarende programmer, er hvem det er de hjelper? Er det slik at de går uhildet ut i verden for å finne ut hvordan verden er – eller arbeides det etter en hypotese som det settes alt inn på å få bekreftet? Hadde man i dette tilfellet bestemt seg på forhånd for at det skulle avdekkes store prisforskjeller? Koste hva det koste ville? TV 2 selv sier at det ikke er slik, og at de ble svært overrasket over hva de fant.

Hva som faktisk ble sagt og gjort, og hvordan det hele gikk til får vi aldri vite. Prisforskjellene og ulikhetene i behandlingsforslagene er dokumentert, og lar seg ikke bortforklare. Heller ikke det som ble sagt i sendingen.

Men om den ene tannlegen som kom uheldig ut, og likeledes professoren ved fakultetet føler seg særlig hjulpet nå i ettertid. Det spørs. Det er kanskje noe i det når programposten på folkemunne like ofte kalles «TV 2 dreper deg»?

Ellen Beate Dyvi

Hadde man bestemt seg for at det skulle avdekkes store prisforskjeller?

For å unngå at enkelttannleger skulle bli hengt ut, ble det valgt store klinikker.